

Jus Canonicum In V. Libros Decretalium Distributum

novâ Methodo explicatum, Omnibus Capitulis Titulorum (qui in Antiquis, & novis Libris Decretalium continentur) promiscuè & confusè positis, in ordinem doctrinæ digestis. Adjunctis Aliis Quæstionibus Connexis, Quæ Ad Plenam Cujusque Tituli, Aut Materiæ Cognitionem, Et Expositionem Pertinent. ...

Respondens Libro Quinto Decretalium. In Quo De Judicio, Seu Ordine Judiciario criminali, nec non de criminibus Ecclesiasticis, & secularibus ... agitur ...

Pirhing, Ehrenreich

Dilingae, 1677

Titulus. XIII. De Torneamentis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98302](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98302)

entibus ex delicto occulto, excepta irregularitate homicidij voluntarij, à quo distinguitur homicidium casuale, & indirectè solum voluntarium; adeoque ibi non excipitur, *Avila cit. sec. 5. dub. 2. concl. 2.* quin imò post Concil. Trident. potest Episcopus dispensare in homicidio casuali mixto, sive indirectè voluntario, saltem ad Ordines minores, & beneficium simplex, quamvis notorium, & publicum sit: nam ex Jure antiquo id poterat, ut quoad Ordines constat ex c. *Ad audientiam*, 12. h. t. quoad beneficium ex c. 2. de Cleric. pugnans. &c. quia Concilium non abstulit Episcopis, quod poterant Jure antiquo, quoad homicidium indirectè voluntarium: potest etiam Episcopus dispensare cum hujusmodi homicida, etiam publico, ad retinendum beneficium curatum jam obtentum, *Navarr. cit. c. 27. n. 240. in fine. Avila cit. l. dub. 2. concl. 3. Laym. cit. l. n. 3. assert. 6.*

CXXXVIII. Quæritur quartò. An Episcopus possit dispensare in irregularitate proveniente ex homicidio justo? Resp. primò. Episcopus potest dispensare in homicidio occulto factò defensionis causâ, sed excedente moderamen inculpatæ tutelæ, *Navarr. cit. c. 27. n. 239. & l. 5. consil. 36. h. t. Avila dis. 6. sec. 5. dub. 5. concl. 1. Laym. cit. c. 12. n. 2. assert. 3.* Ratio est: quia in citato Decreto Concilij in potestate dispensandi in irregularitatibus provenientibus ex delicto occulto, solum excipitur homicidium directè, & simpliciter voluntarium, & illicitum: homicidium verò defensionis causâ, factum, sed cum excessu inculpatæ tutelæ, est quidem illicitum, ratione hujus excessus, non tamen est simpliciter voluntarium, quia non spontè, sed coactè fit, ob necessariam sui defensionem, in qua solum quoad modum peccatur. Non obstat, quòd in Concil. Trident. *Sess. 14. c. 7. de reform.* dicitur, in homicidio casu commissio, vel vim vi repellendo, ut quis se à morte defenderet, dispensationem committendam esse Ordinario loci, aut ex causâ Metropolitanâ, vel Episcopo viciniore: quo significatur, commissionem non factam, sed faciendam esse per Papam. Nam ibi est sermo de homicidio casuali, aut necessario publico, non autem de occulto, ut patet ex verbis subjunctis: *qui non nisi causâ cognitâ, & probatis precibus, ac narratis, nec aliter, dispensare possit.* Quare Concilium cit. l. vult dicere, quòd homicidium in se directè voluntarium sit indispensabile, id est, rarissimè in eo dispensatur. Si verò in se sit volitum, ob causam defensionis, & occultum, dispensare in eo potest Episcopus: si verò sit publicum, non est indispensabile, quia poterit committi loci Ordinario, ut causâ cognitâ, in eo dispenset, *Avila cit. dub. 5. post 1. conclus.*

CXXXIX. Resp. secundò. Episcopus. vi facultatis concessæ in Concil. Trident. *Sess. 24. c. 6. de*

reform. dispensandi in omni irregularitate proveniente ex delicto occulto, non potest dispensare in irregularitate ex defectu perfectæ lenitatis, ut cum Judice, accusatore, teste, nec cum milite occidente in bello aggressivo justo, ut docet *Navarr. cit. c. 27. n. 217. & l. 5. consil. 39. h. t. Avila cit. dis. 6. sec. 5. dub. 1. concl. 1. Laym. cit. c. 12. n. 5.* Ratio est: quia tale homicidium, etsi sit justum, est tamen directè, sive in se volitum; adeoque non potest comprehendi sub casuali, ut vult *Covarr.* quod non est directè voluntarium, sed tantum indirectè, & in causa. Deinde in Concilio non datur facultas dispensandi Episcopis, nisi in irregularitate proveniente ex delicto occulto, hæc autem non descendit ex delicto. Veruntamen si Clericus, contra Canones, in bello justo pugnet, & propriâ manu occidat, potest cum eo dispensare Episcopus, quia etsi tale homicidium sit illicitum contra prohibitionem Juris Canonici, propter indecentiam Status, non tamen est injustum: sub exceptione autem homicidij voluntarij in Decreto Concilij intelligitur solum homicidium injustum, *Avila cit. sec. 5. dub. 5. in fine.* ubi addit, idem dicendum de irregularitate contracta à Clerico, qui accusavit in causa sanguinis, sine protestatione, vel testis fuit, vel Advocatus.

CXXX. Quæritur quintò. Quam potestatem dispensandi habeant ij, quibus privilegium concessum est dispensandi in omni irregularitate, excepta bigamiâ, & homicidio voluntario? R. posse dispensare in omni irregularitate proveniente ex homicidio indirectè, & imperfectè voluntario, & in eo, quod factum est ob defensionem, cum excessu moderaminis, ut ex supra dictis patet. Item in irregularitate, ob defectum perfectæ lenitatis, quale est homicidium justum commissum à Judice, & quam incurrit accusator, testis, & similes concurrentes ad illud, & miles in bello justo. Ratio est: quia homicidium justum, propriè, & in rigore loquendo, non est homicidium, sed hominis occisio, quia non est crimen: & homicidij voluntarij nomine, in illa exceptione, quæ semper fieri solet in hujusmodi privilegijs, intelligitur homicidium injustum, *Avila cit. sec. 5. dub. 1. & 2. Laym. cit. l. n. 4. assert. 7.* Aliud est, si per privilegium specificè, & expresse concedatur facultas dispensandi in homicidio casuali: tunc enim, vi illius, non potest dispensari in irregularitate, ex defectu lenitatis, quia homicidium justum est directè voluntarium, non item casuale, *Avila cit. l. concl. 3. contra Covarr.* Putat tamen *Laym. c. l.* si facultas dispensandi in irregularitatibus tantum concessa sit Regularibus pro foro conscientie, eâ non facile uti debere, si factum sit notorium, quia talem dispensationem Episcopi in foro externo non tenentur admittere.

TITULVS XIII.

DE TORNEAMENTIS.

Actum est in Titulis præcedentibus de homicidio in genere, & in specie, nunc agitur hoc, & duobus sequentibus Titulis, de quibusdam actibus, qui quandoque causam, sive occasionem homicidij præbent, & per quos ad illud, etsi non semper, aliquando tamen devenitur. Extat hic Titulus etiam in Extravaganibus Joann. XXII.

I. Ontinentur in hoc Titulo duo capitula, in quorum primo, quod est desumptum ex Concilio Lateranensi sub Alexandro III. c. 20. & incipit *Felicitis memoria*, prohibentur detestabiles illa nundina, seu feria, quæ vulgò torneamenta vocantur, in quibus milites ex conditio convenire solent, & ad ostentationem virium suarum, & audacia, temerè congregi (& ideo talis ludus tanquam noxius prohibetur etiam in l. Cum lusus 10. ff. ad Leg. Aquil. Gl. hic V. Temerè.) unde mortis & animarum pericula sæpe proveniunt. Quod si quis eorum mortuus fuerit, quamvis ei petenti pœnitentia non denegetur, Ecclesiasticâ tamen sepultura carere debet.

II. Ubi notandum primò, etsi torneamenta, in quibus pugiles, dum inter se exercentur, & unus alium occidit, non injuria, sed gloriæ, & virtutis causâ, videantur Jure Civili esse permissa, aut saltem impunita relinqui. l. Quæ actione 7. §. Si quis in colluctatione ff. ad Leg. Aquil. tamen de Jure Canonico sunt prohibita, ob cædes hominum, quæ frequenter exinde provenire solent, Gl. in Extravag. quia in futurorum unic. Joannis XXII. h. t. V. Torneamenta, nisi tamen cum tali moderamine fiant, ut cesset periculum mortis, tamen si raro, & per-accidens sequatur mors, vel grave vulnus infligatur, tunc enim non sunt prohibita, Navarr. in man. c. 15. n. 9. Azor. p. 3. Instit. l. 2. c. 15. not. 1. Rodrig. tom. 3. q. 6. art. 1. §. 10.

Et hinc in cit. Extravag. unic. revocatur Constitutio Clementis V. quæ incipit, *Passiones*, in qua torneamenta in quibusdam regnis prohibita sunt, sub pœna excommunicationis in personas, & interdicti in Terras eorum latâ, non tantum in exercentes torneamenta, vel hastiludia hujusmodi, sed etiam in ferentes eis opem, consilium, & favorem, vel recipientes eos in locis, vel domibus suis, aut commercium quomodolibet cum eisdem exercentes. Illi verò, qui hujus occasione sententias excommunicationis, & interdicti incurrunt, ibidem absolvuntur, sicut ab irregularitate inde contracta. Prædicta autem Constitutio Clement. V. revocata fuit, quia plures per illam à subsidio Terræ Sanctæ, & à militia revocabantur, ne prædictas censuras incurrerent, ut habetur in cit. Extravag.

Notandum secundò, Pœna eorum, qui cum

periculo mortis, & gravis vulnerationis torneamenta, & pugnas, seu conflictus cum equis exercet (quæ vulgò, & Germanicè *Turnier*) est, ut, licet lethaliter vulnerati suppetant, & pœniteant, eis viaticum non denegetur, c. 26. q. 6. Gl. hic V. Negetur. Ecclesiastica sepultura priventur, & sic conceditur eis tantum licet Corpus Christi, & quod minus est, propter causâ, ut potius consulatur vivis, quam defunctis, nempe ut vivi deterreantur à talibus, cum illi sepeliri in campis, Gl. fin. hic V. Hostiens. qui aliquem in torneamentis occidit, cædente plectitur, quâ ipsi homicida, Hostiens. in sum.

Notandum tertio. Ecclesia potest etiam prohibere ludum periculosum, & noxium, adjectâ pœnâ in transgressores, ut patet ex hoc hic n. 2.

III. Præterea in c. Ad audientiam 2. h. t. tur, quod quidam, non animo ludendi, sed gaudi, sed causâ exigendi quædam debita, sit ad locum torneamenti exercentis detentum, in quo casu ex equo cadens mortuus, cui Ecclesiastica sepultura denegata fuit, quid tum fuit, an justè? Respondet Alexander quod his tantum Ecclesiastica sepultura interdici, qui animo exercenti torneamento, cedentes, ibidem decedunt, si ergo contra quod ad prædictum torneamentum, non ludendi, sed ad recipienda credita pervenerint, ibi fortuito casu (qui prævideti non potuit) ipsi obesse non debuit, Gl. hic V. eod. Jobertus pus ejus dispensatione (illâ scilicet generali, quæ conceditur omnium Christianorum corporum metieris sepeliri, Gl. hic V. eod.) Ecclesiastica debet sepultura. Idemque est, si causâ sepulchri tantum accessit, quia cum ista sit pœna, stringi ad proprios terminos, Abb. hic not. 2. ximè si Corpus Dominicum acceperit, & ob hoc extremum inunctus fuerit, ut additur in hoc quamvis idem esset, etiam si hæc Sacramenta accepisset, dummodo non constet, quod in præmortali obierit, vel ante mortem signa pœnitentie ediderit, Gl. fin. hic. Hinc colligitur, quod in animus spectari debeat, quia voluntas, & propius distinguunt maleficia, l. Qui injuria 53. ff. de c. Cum voluntate 54. in princ. de sent. excomm. c. V. Animo, & Hostiens.

TITULVS XIV. DE CLERICIS PUGNANTIBUS IN DUELLO.

§. I.

Quid sit duellum, & quando sit prohibitum, vel licitum? & de pœnis Jure statutis in eos, qui ineunt illicitum duellum.

I. **ASERTIO I.** Duellum sic dictum, quasi duorum bellum, est singularis pugna duorum inter se, ex conditio, suscepta, Hostiens. in summa n. 1. h. t.

Silvest. V. Duellum n. 1. Azor. p. 3. Instit. c. 5. not. 2. Est autem illicitum, & contra tum Jure naturali, & Divino, ac humano, Concilio Canonico, c. Monachiam 22. caus. 2. q. 1. c. h. t. & Lunic. C. de gladiat. lib. 11. Et in prædicto illicitum est duellum, quod offertur, aut ptatur ad probationem veritatis, & criminis probationem, tum quia illud est tentare DEUM, nim petere miraculum, ut ostendatur veritas, illicitum est: tum quia non est medium agere manifestandam veritatem, cum accidere possit innocens in duello victus succumbat, & acci-